

Občanská zpravodaj

č. 2/92 MĚSÍČNÍK OBECNÍHO ZASTUPITELSTVA VE BŘEHÁCH

3,- Kčs

BŘEZNOVÝ VÍTR VZPOMÍNKA

Nemám ráda vítr, ani jsem ho nikdy neměla ráda ! Ten teplý letní ani zimní ledový severák. Před válkou v letech 1937 - 1939 učila na měšťance v Přelouči paní učitelka Eva Veselá ze Břehů. Nás měla na český jazyk. Myslím, že nebylo lepší kantorky v tomto oboru. V mluvnici byla nesmlouvavá, ve slohu, jak by řekli dnešní žáci, fantastická, literatura v jejím podání zaujala i největšího lajdáka ve třídě.

Patřila jsem k jejím obdivovatelkám a ve slohu jsem se zvláště snažila, takže známky byly vždy slušné.

Na začátku března přinesla paní učitelka sešity velkého formátu a zadala nám slohové téma "Březnový vítr". Tak to byla rána přímo pod pás ! Co teď, co tam mohu psát, když vítr nemám ráda ?! Seděla jsem bezradně nad sešitem,

mozek jako vygumovaný a výsledkem bylo pár vět tak do půl stránky o tom, že březnový vítr honí mraky po obloze, po zemi honí suché listí zbylé od podzimu, že vysouší kaluže a podobně, prostě nic moc. Také cifrav hodnocení byla nezvykle vysoká. Podezření, které paní učitelka vyslovila, že totiž příčinou mého nezdaru je určitě kluk, na kterého myslím místo na sloh, způsobilo velké hihňání mých čtrnáctiletých spolužaček a můj smutek z toho všeho. Zatím se venku vesele proháněl vítr, po chodníku honil klobouky dámské i pánské, ženám cuchal vlasy, dívkám zvedal sukně zvonové i skládané tak, jak bylo tenkrát v módě, a vyváděl různé rošťárny jemu vlastní. A stejně, nemám ráda vítr, ten teplý letní ani ten ten zimní ledový a ten březnový téměř nenávidím. - ha -

CAUSA LAŠTOVIČKA

Pokracování z minuleho čísla.

Historie měla rychlý spád.

7. 1. 1949 byla provedena první domovní prohlídka - nenašlo se nic.

1. 2. 1949 přijely Lidové mlince spolu se SNB provést novou domovní prohlídku včetně kontroly mlýna.

2. 2. 1949 při další prohlídce patří po jakési tajně skryši, prý vysíláčka (Paní Laštovičková se usmívá a říká: "Táta si nedovedl naladit ani radio.")

3. 2. 1949 u Laštovičků zabavují levecké pušky.

4. 2. 1949 a další dny přiváží autobus vojáky a je prohledávan mlýn, kůlny, seniky i byty zaměstnanců, včetně celého okolí.

11. 2. 1949 byl v noci pan Laštovička spolu s účetním a stárkem panem Havličkem odvezen do vězení v Přelouči. Vzhledem k tomu, že politický delikt shledán nebyl, nastoupila hospodářská stranka Výrovskeho mlýna. Historie nejdříve s mankem a pak současně s přebytkem byla již vyličená výše. Ani zde se nepodařilo nic dokázat.

6. 5. 1949 se konal veřejný soud v Přelouči. Komuniste žádali, aby byl obžalovaný souzen podle ruských zákonů z roku 1917.

23. 5. 1949 proběhlo další přeličení za účasti pracujících z továren, které trvalo do pěti hodin ráno.

29. 11. 1949 okresní soud v Přelouči pana Laštovičku osvobodil. Po dalším přeličení v Pardubicích byl rozsudek zrušen a vrácen do Přelouče.

Dobu do 15. 12. 1949 stravil pan Laštovička v tábore nucených prací v Pardubicích, v tábore Vojína u Příbrami a znovu v Pardubicích. Díky zásahu lékařů, kteří ho s ohledem na zdravotní klasifikaci C přeřadili do nemocnice, byl ušetřen dalších nepříjemností.

Odvolační soud se konal 8. 9. 1950 a odsoudil pana Laštovičku na pět měsíců nepodmíněně a 10.000,--

Kčs pokuty. Ale to nebylo všechno. Do 19. 5. 1950 hospodařila na polích soukromé paní Laštovičková. Pole byla tímto dnem předána MNV ve Břehách a současně byl proveden výkup mrtvého i živého inventáře, který byl majetkem rodiny. Všechny inventář byl odhadnut na 171.841,-- Kčs. Koně a mlátička byli zabaveni také, ale bez odhadu ceny. JZD ve Břehách mělo složit tuto částku u Okresního soudu v Přelouči. Laštovičkovi nikdy nebyli vyrozuměni o tom, že by kdy JZD nějaké peníze předalo, ale paní Laštovičková musela z těchto nepředávaných peněz do čtyř měsíců zaplatit částku 34.574,-- Kčs daně Bernimu úřadu v Přelouči. Padla na ni manželova životní pojistka.

Vynalézavost tehdejších mocipánů neznala mezí. Za otcovu dobrotu trpěly i děti. Zdena Laštovičková byla dvakrát vyhozena ze školy, František musel odejít studovat na Slovensko a nebyť pomoci ze strany studentů a profesorů, nedostudoval by díky přeloučskému sekretariátu KSČ také. Ludmila Laštovičková zaplatila tyto útrapy nemocí.

Dne 1. 10. 1950 se musela rodina Laštovičkových, ale i Havličkova vystěhovat na vlastní útraty z bytu. Byt přidělený v Hlavečnicku byl naprosto neobyvatelný. Rodina objevila domek v Seniku a ten si zakoupila. Zde žije paní Laštovičková dodnes. Když ke všemu připočítáme strach všech známých a spoluobčanů z pouhého pozdravu členů rodiny, dostáváme pomalu obraz všech útrap. Přestože v době okupace pomáhal pan Laštovička všem, kteří pomoc potřebovali, v jeho prospěch nebyl ochoten svědčit nikdo. Pan učitel Veselý se teprve na smrtelné posteli omlouval, že se nedokázal zachovat lépe. Všude působil všemocný strach jednoho z druhého.

Paní Laštovičková žádala o nápravu křivd v roce 1967, ale na její případ nestačilo dojít. Pokoušela se o to znovu. Manžel, jemuž náhrada náležela, nežije a ostatní ani nyní nemají šanci.

Tento jeden z mnoha osudů varuje, varuje před opakováním. - Kub.

ZPRÁVY OBECNÍHO ÚŘADU

VEREJNÉ ZASEDANÍ OBECNÍHO ZASTUPITELSTVA

Dne 19.2.1992 se konalo veřejné zasedání OZ, provázené tak jako vždy nezajmem těch, kterých se problémy obce nejvíce dotýkají, občanů. Dovoňte proto, abychom Vás alespoň touto cestou informovali o projednávaných otázkách.

Aktuální je především informace o obnově prací na přípojce vodovodu do Přelouče. Práce byly sice zahájeny již v listopadu loňského roku položením prvních několika desítek metrů potrubí na navsi, ale vzápětí byly vlivem poklesu teplot zastaveny. Nyní se s prací znovu začalo a pokud nedojde k mimorádným událostem, měly bychom být ještě v tomto roce připojeni na kvalitní zdroj pitné vody. V této souvislosti informoval pan Jirava, který má v obci na starosti ekologické zále-

žitosti, o aktivitě OZ získat z mezinárodní nadace na ochranu přírody prostředky k rozšíření vodovodní sítě do staré zastavby. Pokud tato snaha vyjde, budeme mít prostředky vodovod rozšířit a zokruhovat. Pokud ne, budeme muset počkat až další prostředky nasetríme.

Na zasedání byla znovu projednávaná otázka stočného. Obecní zastupitelstvo znovu vysvětlilo svůj postoj k této otázce tak, jak jste o něm již byli informováni. Znovu zdůrazňujeme, že vyrovnání letošního roku bude na základě výše vodného za letošní rok a že tyto prostředky budou v plné výši použity na údržbu kanalizace.

Nejdůležitějším bodem zasedání bylo projednání a schválení rozpočtu obce na rok 1992. Rozpočet, který byl schválen a zpráva o hospodaření v roce minulém následuje.

Hospodaření naší obce v roce 1991, rozpočet finančních prostředků na rok 1992.

V průběhu roku 1991 jsme na veřejných zasedáních předkládali pravidelné informace o hospodaření s finančními prostředky využívanými pro provoz a rozvoj naší obce. Pro ucelenou představu vám předkládáme následující přehled, vypracovaný po uzavěrce minulého roku.

Příjmy	plán	skutečnost
stocné	8,5 tis.	15,6 tis. Kčs
školní jídelny	143,0	117,45
koupaliště	20,0	4,0
obecní byty	6,0	2,6
stavební parcely	90,0	6,53
kemp	80,0	80,0
domovní daň	34,0	34,58
daň z příjmu obyv.	10,3	8,45
ostatní (pokuty, alk.n.)	7,0	59,6
kulturní akce	0	26,0
dislokační poplatky	0	29,9
st.dot.ekologie	0	20,9
globální dotace OÚ Pce	0	253,5

Převod zůstatkových prostředků z roku 1990 činil 425 873,- Kčs.

Účelová dotace na ZTV byla OÚ Pardubice poskytnuta ve výši 140 000,- Kčs.

Výdaje	plán	skutečnost
provoz školy	75,0 tis.	130,4 tis. Kčs
školní jídelny	143,0	133,7
občanské záležitosti	4,0	3,25
hasiči	5,0	12,9
cestovné	5,0	1,8

správa OÚ	35,0	65,0
peče o staré občany	10,0	4,8
veřejné osvětlení	85,0	120,4
čištění komunikací	25,0	0
odvoz odpadků	27,0	22,8
místní hospodářství	63,0	92,6
ostatní výdaje	0	28,8

Z účelové dotace na ZTV bylo čerpano 90 556,- Kčs. Zůstatek na účtu a převod na rok 1992 činil 323 928,- Kčs.

Příjmy a čerpaní jednotlivých položek jsou dokladovány na Obecním úřadě.

Rozpočet pro rok 1992 byl již sestavován na základě získaných poznatků o druhu a regulaci nových příjmů do obecní pokladny.

Na veřejném zasedání v únoru letošního roku byl předložen a schválen níže uvedený plán rozpočtu pro rok 1992.

Příjmy	Plán
stocne	45,0 tis. Kčs
školní jídelny MŠ	50,0
ZŠ	60,0
koupaliště	15,0
daň zemědělska	2,7
daň z příjmu obyvatel	20,0
domovní daň	34,0
správní poplatky	20,0
poplatky ze psů	5,5
dislokační poplatky	69,0
poplatky z alkoholu	21,0
kemp	84,0
ekologie	20,0
globalní dotace OÚ Pce	463,4
převod z účtu 1991	323,9

Výdaje	Plán
Materská škola	45,0 tis. Kčs
Základní škola	60,0 tis. Kčs
jídelna MŠ	50,0
jídelna ZŠ	90,0
občanské zalesitosti	5,0
hasiči	14,0
cestovné	5,0
správa OÚ	60,0
mzdy	140,0
podpory	10,0
veřejné osvětlení	130,0
místní hospodářství	95,0
odvoz odpadků	40,0
výdaje na ZTV	478,0

Účelové prostředky na výstavbu pro letošní rok nebyly naší obci ze statních prostředků OÚ v Pardubicích přiděleny, vzhledem k jejich značnému omezení pro pardubický region. Částky, uvedené v příjmových a výdajových položkách respektují naše omezené možnosti, i když jsme si vědomi, že potřeby naší obce jsou daleko vyšší.

Zatracovaná a milovaná, nanáviděná
a zbožňovaná.

EMA DESTINNOVÁ

Trable působila nejen svým ctitelům a odpůrcům v době, kdy stála na startu závratné kariéry, či v době své největší slávy. Potíže nastaly už kronikářům a životopiscům v den jejího příchodu na svět.

O půlnoci mezi 26. a 27. únorem 1878 spatřila světlo (či spíše noční tmu) světa Emilie Pavlína Kittlová.

Dítě ze zámožné rodiny obdaruvané nezkrotným temperamentem a notnou dávkou černého humoru. Matka dala malé Emě do vínku hudební nadání, po otci zdělila bohémský způsob života.

Již jako velmi mladá se pokoušela proniknout do uměleckého světa. Po několika neúspěšných pokusech zpívat na prknech jevišť velkých divadel nastoupila vítězně tažení světem. Provázela ji láska i nenávisť, stíhalo ji nepochopení i obdiv. Rozmařilý život, tvrdá práce i nemalé osobní problémy zanechaly stopy na jejím zdraví. Zemřela 28. ledna 1930.

Připomeňme si období let 1902 až 1903, kdy kroky Emy Destiniové vedly i do naší obce.

V roce 1902 vystupuje Destiniová v Bayreuthu - středisku Wagnerových oper. Až po velkém úsilí ji pro toto divadlo získala paní Cosima Wagnerová již v roce 1901. Ovšem ani této ženě, která dokonce Destiniové nabídla své přátelství, se nepodařilo mladou umělkyni trvale připoutat k místní scéně. Destiniová nedokázala překonat averzi, kterou k Bayreuthu cítila. Ač zde dosáhla jeden z největších úspěchů své kariéry, odchází v roce 1903 z tohoto působiště.

V roce 1902 se Destiniová objevuje také v Londýně. Tady se setkává s Carusem a jejich společné účinkování znamená doslova senzaci.

Pěvkyně nezapomíná ani na svou milovanou Prahu. V roce 1902 účinkovala na Zeyerově slavnosti, na večeru pořádaném železničáři, na abonentním koncertu České filharmonie. Za tento svůj počín si vysloužila ostrou kritiku. V červnu roku 1903 se objevuje v

Národním divadle v rolích Mignon a Mařenky. Ovšem ani role Mařenky se nesečkala s příznivým přijetím u kritiky. V této době se také začíná dlouhý boj Destiniové - Češky s její "mateřskou" scénou v Berlíně, s německými novináři, s kormidelníky německé kultury. Destiniová kritizuje německé představení opery Dalibor, čímž dává podnět k ostrým výpadům proti své osobě, proti svému češství, proti citům, které chová k rodné zemi. Mimo jiné si vysloužila i tříletý zákaz vystupování v Národním divadle a posléze i odchod z berlínského divadla v roce 1909. Ale již v roce 1903 se o Destiniovou zajímá Metropolitní opera v New Yorku a tento zájem předznamenává další slavnou kapitolu v životě Emy Destiniové.

A co se o již zmíněném období můžeme dočíst v obecní kronice?

V pozemkové knize okresního soudu v Pardubicích u statku č. p. 23 ve Břehách jako držitelka téže selské usedlosti v době od 2. února 1902 do 12. září 1903 je zapsána Jindřiška Kittlová, sestra Emilie Pavlínky Kittlové, pěvkyně světového jména, známé pod pseudonimem Ema Destiniová.

Ema Destiniová se zdržovala v naší obci v době prázdnin. Mladá umělkyně, tehdy 24letá, si ráda vyjížděla v kočáře o dvou kolech k Výrovu a k Přelouči. Přesto, že z Přelouče bylo do Prahy dobré vlakové spojení, několikrát tuto cestu podnikla kočářem. Jejím kočím byl Jan Kopřiva z č. p. 62; hospodářství patřící k č. p. 23 vedl Václav Mach z č. p. 6.

Umělkyně udržovala přátelské styky s Macháčkovými, rodinou majitelů mlýna ve Výrově, i se spisovatelem, básníkem a radou nejvyššího soudu JUDr. Karlem Červinkou, který po odchodu do důchodu trávil poslední léta života ve Výrově, kde byl vlastníkem vily č. p. 58. LVo

Děkujeme panu Janu Žabkovi za laskavé zapůjčení materiálů o E. D.

Takovou správnou zimu lze strávit různě a zimní pohádku prožívat třeba tak, jako všichni naši mladí a mladší, s pořádnou duchnou prašanu, sjezdovkami, přezkáčemi, běžkami a dobrým voskem. Ti dříve narození prožívali své mladé zimy bez radia, televize a videa, při petrolejce, s kupou peří na sedráni, s vyprávěním a čtením ve starých čítankách, kde nechyběly pohádky a básně. Těm starším jednu připomenu a těm mladým a ještě mladším se omlouvám slovy Jiřího Suchého, že "trocha poezie nikoho nezabije".

Tak tedy:

ZIMNÍ POHÁDKA

Byl jednou jeden kouzelník,
ten v ledném bydlil hradu,
kol pás měl z jíní setkaný
a sněhobílou bradu.
Na hlavě věnec ze smrcin
a vybledlého kvítí
a na závoji mlhovém
se křišťály mu třpytí.
Tomu se jednou zastesklo
v podzemní ledné sluji
a chtěl se jíti podívat,
kam denně mraky plují.
Vzal do ruky svůj hromný kyj,
v plášť zahalil se úže
a těšil se, jak přivine
ke zvadlým retům růže.
Však běda ! jaká proměn !
I slunce před ním zchladlo
a jak vzal kvítí do rukou,
hned jeho dechem zvadlo.

Na řekách led, na zemi sníh,
kam těkavý zrak hledne.
Kol jenom smrt a jenom poušť
a nikde víly jedné.
A všude kolem, jaký div,
zas kroupy, sněhy, mrazy.
I rozpláče se kouzelník
a sám si hlavu srazí.
Hned teplý vánek po poli
zas pröhání se čile
a kde dřív led a kde dřív sníh,
sněženky vzrostly bílé.
Křepelka volá pod mezí
a v háji sedmihlásek
a luh, jak by ho posázel,
je plný sedmikrásek.
A vrkoče si v rákosí
zas proplétají víly,
již smutná zima zhynula

Ó VÍTEJ, MÁJI MILÝ !

Snad na ten máj máme dost času,
vždyť ani ještě nevíme, jak únor
bílý naše pole posílí, následuje
ještě "březen - za kamna
vlezem", pak "duben - ještě tam
budem" a potom teprve ten
opěvovaný máj.

Ale vraťme se ještě ke sněžen-
kám ! Co je to za sílu, která
která umožní, aby ze země na kost
zmrzlé vyrazily tenké stopečky s
něžnými bílými kvítky chvějícími
se v ledovém větru, který nám
proniká až do morku kostí ? Ale
ony kvetou a zvěstují nám, že jaro
opravdu přijde. Na konci každé zi-
my se opakuje tento malý zázrak
přírody, který s povděkem přijímá-
me, zázrak znovuzrození. - ha -

Naši čtenáři z řad občanů i představitelů obecního zastupitelstva stále častěji volají po aktuálnější tváři Občanského zpravodaje. A Občanský zpravodaj stále volá po spolupráci se čtenáři. Předkládáme vám proto následující anketní otázky a doufáme, že na ně v blízké době odpovíte a pomůžete nám zaktualizovat naše a VAŠE noviny. Anketní lístky odevzdejte, prosím, do 10. 3. 92 na OÚ ve Břehách nebo na adrese Lenka Vomlelová Nerudova 235, abychom mohli vaše odpovědi zpracovat a seznámit s vašimi názory i ostatní čtenáře. Nechcete-li, abychom v případě otisknutí právě VAŠEHO názoru zveřejnili vaše jméno, budeme toto přání respektovat.

REDAKCE

- 1) Jste spokojeni se sítí obchodů a služeb v naší obci ?
- 2) Co v tomto ohledu doporučujete zlepšit ?
- 3) Čemu naopak dáváte "veliké plus" ?

REDAKTOR LENKA VOMLELOVÁ
JARMILA JIRAVOVÁ
VYDÁVÁ OBECNÍ ÚŘAD VE BŘEHÁCH